Szekesfehervar, 1911. XVIII. evfolyam, 88. szám. Kedd, julius 25.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A képviselőházi harcok.

Kánikula van, kutya meleg kánikula. Nemcsak a ruhánkban érezzük ezt, hanem a képviselőházi tárgyalásokról is konstatálhatjuk. Kinek lehetne gyönyörüsége azokban a fásult, időfecsérlő, időrabló szavazásokban, a melyek most a képviselőház idejét fölemésztik. Nyugodtan hiszem, hogy még Justh Gyulának sem.

De hát kétségbeesik-e valaki a fölött, hogy az ország drága pénzét ilyesmire fecsérlik? Aligha. Hiszen a játék nyilvánvaló. Khuen ur mindenáron meg akarja szavaztatni Ausztria javára a véderőjavaslatot. Máskor minden miniszterelnök pihenést adott aratás idejére a képviselőknek. Khuen gyötörni akarja őket. Ők pedig megmutatják, hogy nevetségessé teszik az erőlködését. Igy aztán mindaketten kvittek lesznek. Szóval Khuen ur törököt fogott, a török pedig nem ereszti.

A nagy szócséplés közben mint üditő, felfrissitő zápor hatott a három nagy beszéd: Apponyié, Andrássyé és Tiszáé. Három olyan politikus, a kikre a világ bármely parlamentje büszkén tekintene fel.

Ami most már a beszédek tartalmát illeti, nagyon könnyü megállapitani, hogy melyek állanak közelebb a nemzet szivéhez. Ki hinné, ki vallaná a lelke meggyőződése szerint, hogy a mi hadseregünkben a nemzeti szellem az uralkodó? Engedelmeskedik az osztrákok és magyarok tejedelmének, de nem a nemzeti eszmének, feketesárga a jelvénye, német a vezénylő szava.

Szeretném én azt a magyar embert látni, aki ezeket a csodabogarakat megemészteni tudná s van-e Tisza Istvántól kezdve egyetlenegy magyarul érző és gondolkozó ember, aki ezeken a magyar nemzet javára változtatni nem óhajtana. Nincs, nem lehet! Vagy akkor megtagadhatja valaki a szülő édesanyját, akinek a vére az ereiben pezseg. Azt mondhatja valaki, hogy alkalmazkodni kényszerülünk, hogy ma még gyengék vagyunk a nemzeti szellem kivivására — ezt lehet mondani, de hogy magyar ember belenyugodjék a magyar katona osztrák szellemben való vezetésébe, azt hinni, vallani, meggyőződéssel átérezni nem lehet soha. Annyira nem érezhetjük át, hogy Apponyinak kegyetlenül igaza van, amikor a magyar nacionalizmusra kimondja azt, hogy az antimilitarista.

Bármily szomoru legyen a tény: bizony antimilitarista. Más országban az ellenzék maga sürgeti a hadsereg megerősitését, nálunk keserves igát látunk benne.

Andrássy a maga politikai életében kénytelen volt arra a meggyőződésre jutni, hogy a hadsereg nemzeti szellemért való küzdelmet lehetetlen kiküszöbölni s csak egyetlen egy igazságos választás lehet: megadni azt, a mit egy egész nemzet minden fia, a farizeusok és nem farizeusok, a pénzért beszélők s az önzetlen önfeláldozók, a helyzettel megalkuvók és a hajhatatlanok egyaránt éreznek a szivükben. Magyarország magyar akar lenni s a hadsereg idegen szelleme egy idegen kölönc mindannyiunk nyakában, a melyet kivétel nélkül csak lerázni, a tengerbe sülyeszteni törekszünk.

Ideig-óráig elnyomhatják ezt vágyunkat, megköthetik a kezünket igéretekkel elkeserithetnek a vezérek a gyatra viselkedésükkel, de a nemzeti eszmét kiirtani nem tudták és nem tudják soha.

Az ellenkező hangokat azzal akarják elnyomni, hogy hiszen a választás Hédervárynak adott igazat és dehogy akar Magyarország nemzeti vivmányokat, amikor olyan óriási munkapárti többség lesi a miniszterelnök lehelletét. Hát kérem, ha minden annyira igaz, mint a milyen igaz a legutóbbi képviselőválasztás volt, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy ez a választás semmit se nyom Justicia szemeiben. Tegye bárki a szivére a kezét, összegezze a tapasztalatokat és belátja, hogy Magyarországon lehet pénzért vásárolni szavazatokat, amennyi tetszik, de igazságot, a nemzeti érzést nem lehet

Az Aldunán.

— *A „Fejérmegyei Napló" eredeti tárcája.* —

Báziástól Orsováig körülbelül 5 óra hosszat tart a hajó utja. Az érdekesség, a pecsenye az utolsó órára jut. Akkor, amikor a Kazánszoros sziklaóriásai közé érünk. Jobbról-balról ugy állanak a sziklafalak, mintha évszázadok keserves munkájában valami csodalények hordták volna égnek meredő halomba az ezer és millió métermázsás köveket. Mint két őrtálló áztatják a lábaikat a gyorsan rohanó áradat hullámaiban. Valami olyasféle érzés lepett meg, mint mikor Gibraltar felé közeledtem az oceánjáró Carpathián s messziről az európai és afrikai két hegyfokot, a nevezetes erődöket néztem. A régi görög és római hajósok „a két Herkules" névvel tisztelték meg ezt a két hegyóriást, amelyek, mintha az erős Herkules vállain nyugodnának, aki megfenyegeti a féltett szoros felé merészkedőket. A Kazánszoros nem szélesebb két kődobásnyinál, a mellette álló hegyóriások az 1000 méter körül vannak, a viz mélysége pedig 400 méternyi szakadékban is örvénylik. Sok gyönyörü tájat láttam már erre-arra, de aligha tévedek, ha a Kazánszorost a legeslegszebb természeti jelenségek közé sorolom. Hasonlit a Rhone-utjához, a mint a Montblanc vidékét elhagyja s a jégmezők birodalmából kiszakadva Franciaország sikságai felé tori magát fehér habbá. A vadregényessége annak se lehet gyönyörübb emezénél.

Aztán valósággal a természet rajongójává lesz az ember, ha ennek a nagyszerü természeti jelenségnek az eredetét kutatja elméjében. Miféle erőnek kellett annak lenni, a mely ezt a félelmesen imponáló alakulást létrehozta. 1000—1500 méter mélységü sziklákat szakgatott össze — mi? —: a vizcsepp, a vizcsepp összetett hatalma. Mert hogy az a k t part valamikor együvé tartozott, az egészen bizonyos. Aztán jöhetett valami szörnyüséges vulkanikus erő, a mely barázdákat, 1000—2000 méter mélységü ráncokat szántott az öreg, önmagában duló fuló föld homlokára. — Vagy vizáradat keltkezett. A Duna és Tisza közén a Nagy Magyar Alföldön elterülő tenger gondolt egyet és megindult lefelé, a lesülyedt Fekete Tenger medencéjébe. A sziklák azonban mint a vaskapu utját álltak s eléje vetve a lábaikat odakiáltották: Eddig és ne tovább! Aztán megindult a szörnyü küzdelem. A mire nem volt elég a milliárd csöppek hatalma, szövetkezett rá százszor, milliószor, meg milliárdszor akkora erő s ha nem volt rá elég egy esztendő, nem pihentek a századokon és évezredeken át. Egy parányi kiszakitott, kierőszakolt rész megnyitotta a támadás irányát az erőszakosak számára. Morzsolták, olvasztották, ostromolták a nagy akadályt, aztán mikor nekifeszithették a vállaikat zúgva, fehér tajtékká törve, addig csapkodták a sziklákat, a mig egyik a másik után leszakadt, akkor görgették, tépték, morzsolták a mig diadalt arattak fölötte s szabad lett az ut lefelé Délnek

Mikor az ilyesmi eszembe jut, mindig sajnálom, lenézem az embert, a ki a maga parányi erejével hányavetiskedik. Szegény kis hangya te! mi a te erőd, hány agyvelő, hány lélek ereje válik a mulandóság martalékává, a mig annak a munkának csak egy ezredrészét is elvégzik, a mit a természeti erők a Kazán-szoros sziklái közt kierőszakoltak. Alig félórányival lejebb láthatjuk is a Vaskapu sziklái, a melyek gonoszul kikandikálnak a Duna hullámaiból, mintegy kaján örömmel emlékezve vissza arra, hogy évezredeken keresztül terpeszkedtek a Duna folyásában és megakadályozták a hajók nyugodt utját. De haj! az emberi tudás legyőzte őket. Dynamit patronokat rakott alájuk és levegőbe röpitette az alattomos utonállókat. Azóta szabad az ut, a hajók nyugodtan közlekedhetnek egészen a Fekete tenger vizéig.

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete, AZELŐTT: Ö. v. HANEL ANTALNÉ.
Agy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Szines és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló fiu felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000423

megvásárolni soha. S ezért beszélt Apponyi is, Andrássy is a nemzet legbensőbb meggyőződése szerint.

UJDONSÁGOK.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Turián József, közigazgatási biróvá kinevezett volt pénzügyigazgató helyére Orell Géza kaposvári pénzügyigazgatót nevezte ki. Az ujonnan kinevezett pénzügyigazgató későbben foglalja el hivatalát.

— **Az alispán tanulmányuton.** Szüts Jenő alispán tegnap Szombathelyre utazott, hogy a vasvármegyei árvaházat tanulmányozza. A martonvásári árvaházat ugyanis a szigoru vasvármegyei árvaház mintájára reformálják.

— **Ezüstmennyegző.** Kedves és megható családi ünnepség folyt le vasárnap délelőtt 11 órakor a felsővárosi templomban. Tánczer Lipót iparos és neje álltak az oltár elé, hogy boldog házasságuk 25. évfordulójánál ujra vegyék az Egyház áldását és hogy hálát adjanak az Urnak a 25 esztendő jótéteményeiért. A derék kath. házaspár méltán adhat hálát a jó Istennek, főleg, ha gyermekeire tekint, akik közül a legidősebb, Tamás Viktor a főreáliskola tanára és a kath. sajtónak is sulyos irásu munkatársa, Tamás Ferenc pedig a helybeli szeminárium felvett növendéke. A jubileumos házasságot Magyar Sándor felsővárosi káplán áldotta meg. Az ünneplő családhoz mi is szeretettel csatlakozunk sok jókivánattal — az aranymenynyegzőig.

— **Varosunk államsegélyének felosztása.** A belügyminiszter tegnap küldötte le a városunknak juttatott államsegély felosztási tervezetére vonatkozó határozatát. A miniszter a tervezetet egy pont kivételével jóváhagyta. Az el nem fogadott pont Maron István adóügyosztályvezető osztalékáról szól. Maron István ugyanis csak mint számvevő jöhetett volna figyelembe a felosztásnál, nem pedig mint adóügyosztályvezető s igy 500 K. pótlék és 200 K. lakbérrel kevesebb jár neki. A miniszter elrendelte, hogy Maron István ezt a 700 koronát fizesse vissza s azt a többi tisztviselők között osszák fel.

— **A martonvásári árvaházból.** A vármegyei árvaházi igazgató választmány Wester Lajos családfőt, akit csak egy évi próbaidőre ideiglenesen alkalmazott, ezen állásától felmentette.

— **Adományok.** A felsővárosi kath. kör házára a következők adakoztak: Ujcz Mihály 30 k. Udvardi Ignác, Radics János 10—10 k., Miller Jozsef (Budakeszi), Gál Mihály, Tőke István 5—5 k., Keő József, Gabrovics Imre 2—2 k, Kiss Pál, Pemmer György, Kulifai István, Hegyi Janos, Fister István, Radics József, Lits György, Kulifai Mihály 1—1 korona. Szives adományok a felsővárosi kath. kör elnöksége, (Öreg utca 18.) cimére, vagy lapunk szerkesztőségének küldendők.

— **A bodajki uri fiatalság** 1911 évi julius hó 30-án Bodajkon, a fürdőkertben zártkörü Anna bált rendez. Belépi dij: személyjegy 2 korona, családjegy (négy személyre) 5 korona. Kezdete este fel 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a bodajki tüzoltó alap növelésére fordittatik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a Cermann féle vendéglőben fog megtartatni.

— **Névmagyarositás** Kiskoru Závodnik Sándor vezeteknevet „Zalai"-ra, Pesszer Károly és családja helybeli lakos pedig „Gáspár"-ra magyarositották.

— **Eljegyzés.** Hárs Lajos helybeli lakos eljegyezte Sziladi Irénkét.

— **A vármegyei közgyülés tárgysorozata.** Fejérvármegye törvenyhatósagi bizottsaga szabályrendelete szerint III. rendes közgyülését 1911. julius hó 31-én d. e. fél 11 órakor tartja. A tárgysorozat 92 pontjából kiemeljük a következőket: Apponyi Albert gróf köszönete. — Nagyperkáta község határozata György Gyula kántortanitó tanulmányi segélye tárgyában. — Sóskut község határozata járvány-kórház épitése tárgyában. — Ercsi község határozata az állami ut átkelési szakaszának kikövezése tárgyában. — Etyek község határozata a jegyző és biró által megtéritendő 115 kor. 19 fillér tárgyában. — Szabadbattyán község határozata rövid lejáratu 200 koronás kölcsön tárgyában. — A zámolyi közösen gyakorlandó vadászati jog bérbeadása. — Seregélyes község határozata az izraelita és unitárius egyházak segitése tárgyában. — Vál község határozata járvány-kórház épitése tárgyában. — Vasvármegye felirata törvényhozáshoz a kötelező cselédbiztositas tárgyában. — Mór község határozata köz- és magánvilágitási villamos művek létesitése tárgyában. — Vértesacsa község határozata községház tárgyában. — Az Andreti féle alapitványból segélyek utalványozása. — Az Ercsi községben létesitendő cukorgyár répaszelet fölöslegének biztositása a fejérmegyei gazdaközönség részére. — Kerekes Bélának a cirkvenicai László gyermek-otthonba való felvétele. — Tóth György és társai kislángi lakosok föllebbezése Nagyláng község képv. test. korcsmaépület vétele tárgyában hozott határozata ellen. — *Kecskemét földrengéssel sujtott lakosai részére segély.* — A vármegyeházán a főispán által kibérlendő helyiségek átalakitása. — Alispán kérelme a vármegyeházánál egy szoba átalakitása iránt. — A szent György köz-kórház függő tartozásainak rendezésére 3509 kor. törlesztéses kölcsön fölvétele. — Tuberkulózis egyesületnek segély megszavazása. — Dr. Hattyuffy Dezső árvaszéki elnök nyugdijaztatása.

— **Árvák felvétele.** A martonvásári vármegyei árvaházban 6 megüresedett helyre hirdettek pályázatot. Mindössze azonban csak 4 pályázó akadt s ezek közül az árv. igazgató választmány felvette Márton Ferenc sóskuti és Németh Erzse sárszentmihályi egész árvákat és Rada Ferenc urhidai félárvát. Egy fiut mivel már 10 éves elmult nem vettek fel.

— **Engedély.** Az alispán Szüts Sándor cecei lakos festőművésznek engedélyt adott arra, hogy a vármegyeház nagytermében f. évi szeptember 15—28 ig, képeiből kollektiv kiállitást rendezzen.

— **Városi közgyülés.** Alig 30—40 bizottsági tag jelenlétében rendkivüli közgyülés volt ma d. u. 3 órakor a városházán. Elnök Saára Gyula dr. Jegyzőkönyvhitelesitők: Lőwy Károly dr., Németh János.

A vizvezetéki munkálatoknál a csőnyomópróbák végzésére a közgyülés a Benoid cég 11 ezer 800 koronás ajánlatát fogadta el.

Az utcákon lefektetendő kőagyagcsövek helyett nagyobb méretü cementcsöveket alkalmaznak, mivel szennyvizlevezető csatornákba mindenféle szemét (Tóth Artur: — Döglött malac, (Nagy derültség) Forbáth Imre: — Ha nem egészben is, de legalább részben, (Nagy derültség) belekerül s ez alkalmasabb. A közgyülés elfogadta.

A szennyvizlevezető csatornákat a Déli Vasut hidjai alatt vezetik el, a talaj alatt 2 méter mélységben.

A vizvezeték összes költségeit 1 millió 500 koronában állapitották meg. Az utcák rendezése azonban szintén költségeket igényel, a mit ismét kölcsönből kell fedezni. A pénzügyi helyzet ma rendkivül kedvező: két ajánlat van: a Pesti Hazai Első Takarék Kereskedelmiés Társulat, a mely

---

Érdekes azonban, hogy a Kazán szorosban már a régi rómaiak is elkészitették a maguk szárazföldi utját. Traján császár közel 2000 esztendővel ezelőtt lyukakat vésetett a hegy oldalába, a yukakba gerendákat helyeztek el, a gerendák végeire pedig keresztül-kasul fákat rakták s egyik oldalával egészen a levegőben függő utat épitettek az örvénylő hullámok felett.

A hálás utókor kőtáblán megörökitette a nagy Trajánnak, a mostani függő hidak ősapjának emlékét.

Csakhamar Orsovánál termetünk. A piszkos, poros, kis városka bizony éppen nem érdekelt bennünket. Hiszen regényesebb cél állott előttünk. *Adakalehra*, a senki szigetére akartunk eljutni. Ott terül el lombfödött titokzatos utjaival egészen közelünkben a Duna legközepén. Legyünk azonban egészen őszintek, ha Jókai a maga csodálatos keleti fantáziájával, meg nem irja az Aranyembert, ha nem szövi bele a mese bűbájos szálaival az aranyembernek meg a szerelmes Noéminek a történetét s nem helyezi oda mindkettőjüket az állitólagos senki szigetére, Adakalehnak se volna annyi vendége, mint a mennyi a nagy vakáció idején a csavargó, országot-világot járó vendégekből kikerül. Igy azonban valóságos szégyenfolt volna az életünkben: megcsodálni a Kazánszorost és nem látni a senki szigetét. Én, a ki megnézek minden szemmel láthatót s három világrész minden érdekességéhez odafurakodtam, ha módomban volt, egy vak lóért dehogy adtam volna oda a senki szigetének mögtapasztalását.

Az első érdekesség a hajósokkal való veszekedés volt. A utasember azt hiszi, hogy őt mindenki szörnyüségesen becsapja s ezért ugy alkuszik mint egy lócsiszár. Mikor aztán a mohamedán nem enged — jól tudván, hogy mi okvetlenül át akarunk jutni, nálküle azonban semmi szin alatt át nem juthatunk — fizetünk s a hecc végén belátjuk, hogy tulajdonképen neki van igaza s az utas, pláne ha ur akar lenni, fizessen. Ha pedig nem akar utazni, maradjon otthon és olvassa el Jókai regényét valamelyik kölcsönkönyvtárból és bizonyára többet fog élvezni, mint a miben nekünk a valóságban részünk volt.

Az egész sziget nem hosszabb másfél kilométernél s a szélessége legfeljebb 500 méter. Egy kisded török falucska, a maga keleti piszkával, szerény és kopott érdekességeivel. Az utcáját gyalogjárónak szánták, kövezve is volna, de ha okosak vagyunk, többet nézünk a lábaink alá, mint a török házikók rejtelmei felé, mert oly vitézül felbukfencezünk, vagy kificamitjuk a lábainkat, hogy arról koldulunk. A férfiak künn járnak, pardon! őgyelegnek — ez a dolguk és lesik azt, akit becsaphatnak. A nők legnagyobbrészt az alacsony, rozoga házikóik udvarán foglalkoznak. Minden ház gondosan be van keritve deszkapalánkkal (a la bőrgyárdülő). És aztán milyen gondosan be van keritve. Ha valahol a deszka megroppant s egy paránynyi rés révén a külvilág tekintete hozzáférkőzhetnék, azonnal egy deszkadarabot vernek rá. Persze az idegen annál kiváncsiabb lesz. Uristen! kit, mit rejtegethetnek olyan féltve ezek a piszkos bőrü muzulmánok!? Csak azért is bekukucsáltunk s láttunk török leányokat és asszonyokat a maguk otthoni mivoltukban. Persze éktelen sikoltozást csaptak a kutyahitü gyaurok kiváncsisága láttára, mi pedig azon csodalkoztunk, mi a fészkes fülemülének rejtegetnek olyan gyatra kinézésü asszonyállatokat, a milyenekkel a minden jók osztogatója a szegény adakalehbeli törököket megverte. Egyik csunyább, mint a másik. Azonban valamennyi a bokájáig bugyogóban hüssel s ha az utcára kilép, az ábrázatját gondosan kendővel takargatja. Hát hiszen jobb is, hogy eltakargatja, mert legalább nem kell ránézni s az ember nem kockáztatja nemesen, európai értelemben kifejlődött esztetikai érzékét az ördög öreganyjainak a megpislantásával. Még a kis gyerekek, mint mindenütt, a legkedvesebbek. Barna, kreol arcukkal, őzike tekintetükkel félénken kukucsálnak ránk, a vadidegenekre, a kik az ő látásukért tettünk meg százmérföldeket. Az egyik apróság pláne megnyerte a tetszésemet. Épen az almafán hintázott nagy hejehujázással, a mikor bebámészkodtunk a keritésen. Egy szempillantás alatt leszökött a hintáról és felénk rohant. Megesküdtem volna rá, hogy baksisért tartja a markát. De csalódtam. Én rá néztem, ő rám nézett, én a mosolygó, hafapni való pofikáját, meg a nyakától a bokájáig való bugyogóját néztem, ő pedig a markomba nyomott két szál virágot s azzal, mint a ki jól végezte a dolgát, behuzta az ajtót és eltünt a kertjük virágai között. Nem győztem bámulni utána s aztán azt mondtam:

00000424

5·25 annuitással, 96½ árfolyammal, 3% stornoval, a másik a Magyar Leszámitoló Banké 5·21 annuitással, 96½ árfolyam, 1½% storno. Végül azonban az utolsó órában mindakét intézettől érkezett ajánlat, majdnem egyenlő de — ámbár a Leszámitoló Bank ajánlata nagyon csekéllyel pár száz koronával (75 kor. évi különbség) drágább, de mivel ez az intézet tette lehetővé a nagyon olcsó kölcsönt s ez a tény tulajdonképen a pénzintézetek kartellének a megtörése — a közgyülés a Leszámitoló Bankét fogadta volna el: 5·21% 50 éves annuitás, 96⅝ árfolyam, 1% storno. A összeggel nov. 30 án rendelkezhetünk. Ekkor az ülés felfügyesztése közben a Pesti Hazai megbizottja ismét engedett egy tized percentet.

Végül a Pesti Hazaiét fogadták el 21 szóval 4 ellen: 5·18% annuitás, 96¾ árfolyam 1% storno.

— **Az Adonyszabolcs—Paks vonali vonrmizériához.** Rettenetes a közlekedés Székesfehésivár és Paks között. A vármegyei közigazgatábizottság már több izben kérte is a máv. igazgatóságát, hogy segitsen a bajon. Mikor új vonatot és menetrend változtatást kért a vármegye, az igazgatóság azzal felelt, hogy azt nem teheti (mert neki is többe van), hanem majd esetleg talán alkalmaznak ott egy tolató mozdonyt s akkor nem kell a paksi vonat mozdonyának a tolatásokat is elvégezni, akkor az majd hamarosan mehet tovább Székesfehérvár felé. Erre aztán kérte a vármegyei közig bizottság a máv.-ot, hogy hát adjanak tolató mozdonyt Adonyszabolcsra. Ma visszaérkezett a máv. válasza, melyszerint nincs értelme a tolató mozdony alkalmazásának, mert akkor is csak sokat kell várni Adonyszabolcson, mert az ennek a vonalnak fejállomása.

— **Tüzvész.** Egy szükszavu tudósitónk közli velünk, hogy Dunapentelén a ma reggelre virradó éjjelen hatalmas tüzvész pusztitott. Éjjeli 12 órától reggel 5-ig tizenhárom ház égett el s a hozzátartozó mellékhelyiségeket, gazdasági fölszereléseket és a már betakaritott gabonát is felemésztették a lángok. Az oltás lázas munkával folyik s az adonyi tüzoltók kivételével, — akik az adonyi tüznél voltak ugyanakkor elfoglalva — a szomszédos községek tüzoltói is ott voltak.

— **Állami vetőmag eladás.** A földmivelésügyi miniszter közzé teszi, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabonakészletéből készpénzfizetés mellett vetőmagot kaphatnak azok a gazdák, akik ez iránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 métermázsáig, egyéb magvakból pedig 10 métermázsáig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre forditható, ezért a megrendelő gazda kivánatra — a megrendelés teljesitése előtt hiteles községi bizonyitvánnyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra saját gazdaságában tényleg szüksége van. — A szállitást a legközelebbi vasuti állomásra mindegyik birtok ingyen, illetve költségfelszámitás nélkül teljesiti, a vasuti szállitási költségeket azonban a megrendelő fél viseli. A szükségelt vetőmagvakra előjegyzéseket is kérhetnek a gazdák az emlitett uradalmak igazgatóságaitól és pedig őszi gabonára folyó évi október hó 1-ig, tavasziakra pedig december hó végéig.

— **Panasz a bérkocsisok ellen.** A rendőrséghez többen fordultak panasszal amiatt, hogy különösen most, a nyár folyamán, midőn a közönség jórésze a szöllőben nyaral, a bérkocsisok különféle okok miatt megtagadják a szöllőbe való fuvarozást. A rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy a bérkocsisok mindennemü megrendelést a közönségnek igazolni kötelesek s amenynyiben ezt nem tennék vagy megtagadnák és a fuvart sem vállalnák, azt akár a rendőr őrszemek utján, akár közvetlenül a rendőrkapitányságnál panaszolhatja.

— **Borzalmas szerencsétlenség.** Halálos kimenetelü szerencsétlenség történt hétfőn este Csór községben. Hett István arató-gazda úgy fél 8 óra tájban két lovas kocsijával jött haza gróf Szögyény-Marich László berlini nagykövet tarlójáról. A kocsin Trukker György arató ült mellette. Weisz Simon korcsmája előtt leszálltak s ott Hett megbizta Trucker Györgyöt, hogy a lovakat hajtsa haza. Az arató szót fogadott s a kocsival Hett István lakása felé tartott. Már nem messzi volt Hették háza, midőn a kocsi elé fogott lovak az aratók nótájától ugy megvadultak, hogy a 32 éves, erős kocsis nem birta megfékezni. Őrülten vágtattak a megvadult állatok s egy pillanat alatt elszakitották az egyik gyeplőszárat; egy szárral pedig lehetetlen volt a kormányzás és igy a lovak féktelenül száguldhattak. A kocsi ketté törött s a szerencsétlen Trukker György kirepült a köves utra. A feje betörött, balválla kificamodott s több igen súlyos sérülést szenvedett. A lovak pedig vágtattak s neki mentek az egyik ház előtt álló id. Németh István 85 éves embernek. A szerencsétlen aggastyán fejét a kocsirud széjjelzúzta, úgy, hogy id. Németh István pár perc mulva meghalt. Trukker Györgyöt dr. Adler csóri orvos beszállittatta a Szent György közkórházba. A szerencsétlenségért senkit sem terhel a felelősség.

— **Éjjeli csendháboritás.** F. hó 24-én hajnalban erős fegyverdörrenés zavarta meg a Zámoly-utca csendjét. A rendőrség a nyomozást megindította, s megállapitotta, hogy Nyögéri István téglagyári munkás lövöldözött s elszaladt. A rendőrség megjelent Nyögéri lakásán, s ott vadászfegyverhez való üres töltényhüvelyeket, puskaport és tölténygyártáshoz szükséges szerszámot talált s mindezeket lefoglalta, mert Nyögérinek vadászfegyver engedélye nincs. A vadászfegyver is nemsokára előkerült. Nyögéri István ellen az eljárás megindult.

Irógépkellékek, irógépszalagok, iró- és karbonpapirok, sokszorositó készülékek elsőrendü minőségben kaphatók Klökner Péternél Székesfehérvár.

— **Megmérgezett gyermek.** Bicskei tudósitónk irja: F. hó 23-án reggel Bárányos János csabdii 3 hónapos csecsemő mérgezés következtében meghalt. Hogy miben vette be a gyermek a mérget, azt a már elrendelt bünügyi vizsgálat van hivatva megállapitani.

— **Erdőégés.** A Bicske községhez tartozó Mesterberek pusztán a napokban arra haladó vonat Fischer Izidor erdejében tüzet okozott. A vén fákból álló árnyas erdő mintegy 4—5 holdnyi területen elégett.

— **Eltünt rendőrkutyák.** Sajó Sándor fővárosi rendőrtanácsos a megyénkbeli Csabdi községben nyaral s idehozta magával 2 drb. 1600 korona értékü rendőrkutyáját is. A négylábu detektivek, melyek a hazai rendőrkutyák között eddig a legügyesebbek, f. hó 24 én a zárt udvarból eltüntek. A csinos kis értéket képviselő ebek tehát vagy megszöktek, vagy megszöktették őket. Ez utóbbi feltevés valószinübb. Az egyik farkasszőrü ... s a neve: *Lux*, a másik hamuszürke és *Viki* névre hallgat.

— **Gyanus idegen.** Kovács János vasutügyeletes rendőr f. hó 22 én előállitotta Schvarcz Gabor dunaföldvári illetőségü szabósegédet azért, mert az állomas környékén kéregetett s tanitónak adta ki magát. Schwarcz Gábor előállitásakor vermérgezésről panaszkodott, amelyet már Budapesten is gyógykezeltetett, de tökéletesen még nem gyógyult, miért is a rendőrség egyelőre a szent György kórházba szállittatta, mely után büntetését fogja leülni.

— Tehát mégis van poézis Jókai Senki Szigetén.

A virágot eltettem emlékbe s nem fogom elfelejteni a kis török leányt.

Azt azonban most is vallom, hogy ez volt jóformán az egyetlen édes emlék, amit Adakaléhról magamnak szereztem. A kis utca végig vonul a sziget egész hosszában a rongyos kis házikók között. Közben egy erődfélét, egy erős földhányásra épitett várfalszerü védőbástyát is találtunk. Ezek a düledező, roskatag falak valami középkori jelleg zomáczát kapják emlékezetünkben. Az erőditmény tetején, kanyargó ut után egy török áll az ajtóban. Gagyog egy-két szót magyarul is, németül is és mosolyogva vezet be bennünket a mecset belső nagy termébe. Persze mindenki kiváncsi most, hogy milyen lehet egy mecset belseje. Könnyü elmondani. Egy nagy üresség. Illetőleg mégis valami. A padozaton egy óriási szőnyeg terjed szét. Egy pompás zépen, szövött virágos szőnyeg. Lehet vagy 300 □ méter. Ezen ülnek, vagy térdelnek a derék muzulmának, mikor Allahoz imádkoznak. Ezt a szőnyeget irigyeltük Adakaleh lakosaitól. A vén török azonban illő tisztelettel figyelmeztetett bennünket, hogy a hitetlen lábainkkal valahogyan meg ne érintsük, mert Állah onnan a magas mennyországból leküldi valamelyik arkangyalát s az rövidesen ugy csuffá tesz bennünket, hogy még a purgatóriumban is a miatt nyöszörgünk.

Ámbár nagyon hamar készen voltunk az összes látnivalókkal, de mégis igyekeztünk mindent ujra meg ujra megnezni, hogy emlékezetünk tömlője minél terhesebb legyen. A derék muzulmán azonban a helyzet magaslatán állott és graciózus kézmozdulattal elém tartotta a markát — nem rézfilleresekért. Belenyomtam egy szerény tizfillérest s azzal a nyugodt öntudattal, hogy ha én csalódtam a reménységben, csalódjék ő is — elvonultam.

Van azonban a Senki szigetének egy speciális és mindenki által igénybe vett jellemvonása, a mely mind nkihez hozzátapad: a dohánycsempészés. Nem találtam még embert, a ki ezt a kis hamisságot végig ne csinálta volna. Mintha megifjodnánk s a kanális partján vadgesztenyefa levéléből meg ujságpapirból sodornánk cigarettát, olyan biztos mohósággal mentünk bele a kétes üzletbe.

Egy szép szál török (erős a gyanum, hogy annak idején Kohnnak keresztelték) árulta az állitólagosan csempészett dohányt. A neve török és egyiptomi dohány ugyan, de a származása nagyon közel lehet Magyarországhoz. Mindegy, tilott volt, tehát jól esett. Összevásároltunk jó néhány forint árát s a gyomrunk tájékát mindenfele irányban kitömve, szivdobogva indultunk a hajó felé. Utközben török kávét is ihattunk volna sziverősitőnek, nagyon kinálgattak vele, de mivel a kanál nagyon keményen álldogált a kis findzsa szaccának közepén, lemondtam az élvezetről:

— Köszönöm! nem eszem! s tovább állottam.

A szivem azonban keményen dobogott, különösen, mikor csónakunk a parthoz ütődött, Azonban adtam az előkelőt. Lebegtettem a malaclopóm végét, mintha semmi se terhelné a lelkemet. Pedig csak a malaclopómat nem terhelte a török vágott dohánya. A finánc nagylelküen keresztülengedett. Gondolta magában: hogy lopnak ezek a szegények, pedig ideát ugyanazt ugyanannyiért megkaphatnák.

Komikumok azonban itt is előfordulnak. Egy barátomat, a ki előkelő papi állásban van és mellékesen sohasem dohányzik, gyönyörüen megtréfalták. Szegény, valamelyik jóbarátja kedvéért akart beleesni a bünbe, de olyan nagyon ügyetlenül rejtette el a különböző iskátulyákat, (szegény talán először csalt életében) hogy a fináncban fölébredt a lelkiismeret s tudatára jutott annak, hogy a magyar állam őt tulajdonképen a csempészek leleplezésére állitotta a gátra. Udvariasan beinvitálta az őrházba, előszedette vele az összes iskátulyákat s miután háromszorosan megfizettette az árukat, szabadon bocsátotta.

Hát ilyenek a fináncok!

Hogy Herkules fürdőn mit láttunk, szombaton mondom el.

Bilkei Ferenc.

00000425

— **A gazdák a montenegrói szerződés ellen.** A Magyar Gazdaszövetség julius 12-iki választmányi ülésében foglalkozott a montenegrói szerződés kérdésével és ebben a kérdésben a következő feliratot intézte a képviselőházhoz:

„A Magyar Gazdaszövetség igazgató választmánya, támaszkodva az 1909. évi palicsi nagygyűlésen hozott s 1910-ben a nyiregyházai nagygyűlésen részletezett álláspontra, mely szerint Keletről az élőállat behozatal elvileg tilalmazadó; szem előtt tartva továbbá az 1911. évi május hónap 6—8-án Budapesten lefolyt IX. gazdakongresszus egyhangu határozatát, mely szerint Montenegróból a cattarói kerületbe levágásra bereszteni tervezett élőállat behozatalt eddigi vámpolitikai rendszerünk teljes felforgatásának tekinti, ha a cattarói kerületből, különösen a keleti marhavészt illetőleg állategészségügyi tekintetben extraterritorialis terület nem alkottatik s ha Németország e területet ilyennek el nem ismeri; — a Montenegróval kötött s a törvényhozás elé terjesztett kereskedelmi és hajózási szerződést a magyar állattenyésztésre és állatforgalomra a legnagyobb mértékben veszedelmesnek tartja. Ahoz csakis abban az esetben járulhatna hozzá, ha Németország ezen feltételt elfogadja s ha Ausztria, amelynek érdekeit a szerződes szolgálja, a maga részéről Magyarországnak, illetőleg a magyar mezőgazdaságnak megfelelő kompenzációt ad. Elhatározza ennélfogva az igazgató választmány, hogy ily értelmü kérvényt nyujt be a képviselőházhoz, amelyben egyuttal leghatározottabb tiltakozását fejezi ki az állatok és állati termékek veszedelmes precedenst képező vámmentes behozatalának engedelmezése ellen, felkéri továbbá azokat képviselőket, akik mezőgazdasági kerületeket képviselnek, hogy választóik érdekeit szem előtt tartva, az előbb általunk körvonalozott álláspont érvényesitését követeljék.

Ezután ismerteti a szerződés részleteit s a következőkép fejezi be a felirat:

A dolog ilyen állásában bizalomteljesen fordulunk a Mélyen Tisztelt Képviselőházhoz és arra kérjük, hogy a montenegrói szerződés tárgyalásánál kifejtett aggályainkat a legkomolyabban méltányolni és főképen az esetre, hogyha addig a kormánynak nem sikerül kifejezett és intézményes biztositékot szerezni Németországtól az irányban, hogy különösen a keleti marhavésznek a cattarói területbe való behurcolása esetén a hivatkozott állategészségügyi egyezményben részére fenntartott joggal élni nem fog, vagy ha ennek nemsikerülése esetén a kormány kiegészitő tárgyalások utján a jelen szerződés módositásával nem tudja azt kieszközölni, hogy Montenegróból élőállat ne hozassék be, hanem a levágás montenegrói területen a határon történjék, arra kérjük a Mélyen Tisztelt Képviselőházat, miszerint a fennforgó nagy kockázatot tekintve, mely katasztrófát hozhat a magyar állattenyésztésre és a magyar mezőgazdaságra, törvényhozó felelőssége érzetében s a magyar mezőgazdaság iránt mindenkor tanusitott jóakaratánál fogva, a montenegrói szerződéstől jóváhagyását, kegyesen megtagadni méltóztassék."

Ifj. Liebhardt János épitész, épitési vállalkozó műszaki irodája Távirda-utca 17. sz. (Kőrösy-ház.)

— **A rendőrségről.** Bogdán Gyuláné jászladányi születésü és illetőségü kávéházi felirónőt a rendőrség azért, mert erkölcstelen életet élt, azonkivül folyó hó 24-én reggel a belvárosban részegségével botrányt okozott, 7 napi elzárásra, illetőségi helyére toloncolásra itélte s a város területéről örök időre kitiltotta.

— **A fürdés áldozata.** Heim István 10 éves velencei fiu tegnap délután több pajtásával fürödni ment a Velencei tóba. A fiu vakmerő volt és beljebb gázolt a vizben, mint amennyire az ő uszóképessége megengedte. Mikor visszafelé akart jönni, elfáradt s annyira megijedt, hogy elvesztette lélek jelenetét és nem birt tovább uszni. Rémes sikongatására a pajtásai nem hogy kisegitették volna, hanem inkább megijedtek és elszaladtak, a szerencsétlen fiu pedig vergődött, mignem elmerült. A pajtások még otthon sem merték megmondani, hogy mi történt Heim Pistával, csak este későn, mikor a fiu szülei kérdőre vonták őket, hogy hol hagyták Pistát, akkor vallották be a szerencsétlenséget.

— **Tüzek a vidéken.** Nagy riadalmat keltett f. hó 21-én este Pázmándon a vészharang kongása. Szél tujt és az óriási szárazság, mely mindent elperzsel, nagyon is indokolttá tette Pázmánd lakosságának félelmét. Tóth Károly szőrüskertjében egy szalmakázal gyuladt ki — valószinüleg gondatlanság következtében — és pár pillanat alatt lángba borult az egész. Szerencsére a helyitüzőrség, mely nyáron át állandóan permanenciában van, rögtön a tüznél termett, és a tüzet hamarosan eloltotta. Viz is bőven volt. A kár jelentéktelen.

A hétfőre virradó éjszaka tiz óra tájban az Érd községhez tartozó Benta pusztán egy uj istáló, amely százötven tehénre épült kigyuladt. Az épület majdnem megközelithetlen volt és az oltás ugyszólván lehetetlenné vált. A gazdatisztek és a szomszédos birtokok személyzete, a gazdasági cselédek és a sommás munkások fáradhatatlan munkájának sikerült az istáló összeragasztott részét az épülettől elvágni és a tüzet elhatárolni.

Rémes kongatás verte fel álmából a mult éjjel Adony község lakosságát. A Magyar utcában 3 ház égett el egyszerre a mellékhelyiségekkel, felszerelésekkel és behordott gabonával együtt. A bár mintegy 15000 korona. A tüz keletkezésének oka valószinüleg gyujtogatás. Lecser József, Schmidt Gábor, Kucserka Pál és Dominik Mihály a károsultak. Hogy a tüz nagyobb mérvet nem öltött, az a gyors és ügyes adonyi tüzoltók érdeme.

— **Anyakönyvi kimutatások.** Julius 15-től Julius 21-ig. *Születések.* Született: törvényes fiu 5, leány 8, törvénytelen leány 2, összesen 15. *Halálozás.* Meghalt: törvényes fiu 3, leány 4, férfi 2, nő 4, összesen 13. E szerint a születés a halálozást 2-vel multa felül. — *Elhaltak:* Tóth Jánosné Kovács Zsófia r. kath. 71 éves, Sár-u. 8. — Saks István izr. 19 hónapos, Vásár-tér 28. — Hammer József r. k. 16 hónapos, Kertalja u. 16. — Horváth István r. k. fölm. napsz. 70 éves, Széchenyi-u. 45. — Lehoczki György r. k. napszámos 31 éves, Seregélyesi-ut 1. — Hegedüs Mária r. k. 19 hónapos, Zámoly u. 51. — Tarafás Lajos r. k. 4 hónapos, Széchényi u. 61. — Neubauer Mária r. k. 19 hónapos, Budai ut. Szép dülő. — özv. Farádi Szabó Ferencné Kittner Teréz r. k. magánzónő 75 éves, Alaghy Dezső u. 1. — Hári Erzsébet ág. h. ev. 3 hónapos, Rózshegy 1219 — Szabó Györgyné Bobrányi Katalin r. k. 57 éves, Csutora-u. 22. — özv. Tóth Jánosné Horváth Erzsébet r. k. kisbirtokosnő, Széchenyi u. 138. — Orsonics Mária r. k. 1 hónapos, Öreghegy 4. — Kálmán János r. k. 2 hónapos, Sörpince-u. 48.

Kihirdetések: Knitlhoffer János r. kath. ács segéd és Balog Anna r. k. hentesnő, Székesfehérvár. — Heinrich József r. k. kőmives-segéd és Almási Borbala r. k. Székesfehérvár.

Ujonnan épült 5 szobás modern uri lakás, zárt folyosóval, fürdő és cselédszobával a lakás előtt szép kis kerttel, Várkörut 43 szam alatt (a Petőfi-utcá-al szemben) kiadó.

1911. tk. 1287 szám.

Árverési hirdetmény kivonata.

A sárbogárdi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy dr. Angeli Ödön csődtömeggondnoknak v. b. Németh György elleni árverési ügyében a székesfehérvári kir. tszék és a sárbogárdi kir. járásbiróság területén levő Hercegfalva község határában fekvő a hercegfalvai 1307 sz. betétben A + 1 sor 577. hrsz. alatt felvett, a beltelekben levő és v. b. telekkönyvi tulajdonát képező ház és udvar 2000 korona kikiáltási áron alul a csődtömeg javára az 1911 évi augusztus hó 19 napján d. e. 9 órakor Hercegfalva községházánál a sárbogárdi kir. járásbiróság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy a magyar kormány által óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy bánatpénzének a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Sárbogárd, 1911 évi május hó 26-án — a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság **Boda** sk. kir. jbiró, a kiadmány hiteléül **Horváth** tkönyvvezető.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök, Ferenc József-kabát, köpenyek (havelok) bőrkabátok, utazóbundák, raglan-felöltők, kabátok.

NIGRIN

(Fernolendt)

a legjobb cipőkrém

Mindenütt kapható!

A bécsi vadászati kiállitáson arany éremmel kitüntetve

Valódi

Aspirint

vásárolunk eredeti

Tablettákban

20 dbr. K. 1.20.

Minden Tablettára az **ASPIRIN** szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld u. Leverkusen b. Mülheim a Rhein

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott

00000426